

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อ เสนอแนะ

ข้อสรุป

พระกุเวรเป็นเทพที่มีกล่าวถึงมากในวรรณคดีสันสกฤตสมัยหลัง ประวัติความเป็นมาของพระองค์แตกต่างจากเทพอื่น ๆ ของคำเล่าขานดู เรื่องราวของพระกุเวรปรากฏในปลายสมัยพระเวทพระองค์มีฐานะเพียงผู้นำของชนกลุ่มหนึ่ง และในระยะต่อมาพระองค์ได้เป็นราชาของพวกอมุชยซึ่งถือว่าเป็นศัตรูของมนุษย์และเทวดา ครั้นถึงสมัยกาพย์และปุราณะ พระกุเวรได้รับการยกย่องเป็นเทพแห่งความมั่งคั่ง เป็นเจ้าของทรัพย์สมบัติทั้งหมดและมีหน้าที่เป็นโลกบาล เพราะผลจากการประพฤติปฏิบัติดีงามของพระองค์ และด้วยฐานะและหน้าที่สำคัญเหล่านี้เองจึงทำให้บริวารของพระกุเวรที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ พวกยักษ์ กูหยัก และอมุชยอื่น ๆ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในฐานะบริวารใหม่ของพระกุเวร จึงทำให้กองทัพของพระกุเวรมีพลานุกาพมาก สามารถพิทักษ์รักษาสวรรค์ในส่วนที่พระกุเวรรับผิดชอบอยู่ และพระองค์ก็ได้อาศัยบริวารเหล่านี้ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สมบัติของพระองค์ด้วย

ที่อยู่ของพระกุเวรคือเมืองอลกา ซึ่งเป็นเมืองที่มีความมั่งคั่งและอุดมสมบูรณ์ ประชากรมีแต่ความสุขสันต์มานาน จนทำให้คิดว่าน่าจะเป็นเมืองในฝันของชาวอินเดีย แนวความคิดในดินแดนที่มีแต่ความสุขนี้ได้ถ่ายทอดมาจนถึงวรรณคดีและความเชื่อของไทย ด้วยดังปรากฏอยู่ในไตรภูมิพระร่วง

สำหรับรูปร่างลักษณะของพระกุเวรไม่แน่นอนที่ปรากฏในวรรณคดีสันสกฤต มีชื่อแตกต่างกันออกไปอาจวิจิตรสวยได้ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 พระกุเวรอาจมีรูปร่างงดงามดั่งเช่นเทพเจ้าทั่ว ๆ ไป ประการที่ 2 พระกุเวรอาจมีรูปร่างอัปลักษณ์ น่าเกลียดน่ากลัว เช่นเดียวกับบริวารของพระองค์ก็ได้ และหากพิจารณาในแง่ให้พระกุเวรอาจเป็นผู้นำของชนชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของอินเดีย รูปร่างลักษณะจึงไม่สวยงามเท่าพวกอารยันและอาจจะมีอำนาจมากขึ้นจึงขยายอิทธิพลแผ่เข้าไปในดินแดนของพวกอารยัน และสามารถทำให้พวกอารยันยอมรับนับถือในเวลาต่อมา

ภาระหน้าที่และบทบาทอันสำคัญต่าง ๆ ที่พระกุเวรปฏิบัติมักจะกระทำร่วมกับ เทพองค์อื่น ๆ และพระองค์จะปฏิบัติต่อบริวารของพระองค์หรือสัตว์โลกอื่น ๆ โดยเฉพาะ มนุษย์โดยความเที่ยงธรรม และความเอื้อเฟื้อเมตตา นับเป็นคุณธรรมที่ประเสริฐ พระกุเวร จึงได้รับสมญานามว่า "ราชาแห่งราชา" พระองค์จะให้ความช่วยเหลือมนุษย์ที่ก้ำกึ่ง ตกอยู่ในความเดือดร้อน เล่มอ ดังนั้นแม้พระกุเวรจะเป็นเทพที่แตกต่างจากเทพอื่น ๆ แต่ความสำคัญและมหิทธานุภาพของพระองค์ก็ได้ด้อยไปกว่าเทพองค์อื่น ๆ ที่มีมหิทธานุภาพ มาตั้งแต่ในสมัยพระเวท

เรื่องราวของพระกุเวรคงเข้ามาสู่ประเทศไทยนานมาแล้วและมีกล่าวถึงบ่อย ในทางตำนานพุทธศาสนาและวรรณคดีคนไทยรู้จักพระกุเวรไปอีกแบบหนึ่งซึ่งไม่ตรงกับของ ฮินดูนัก อย่างไรก็ตาม ความเคารพที่ชาวไทยมีต่อพระกุเวรมีปรากฏอยู่ทั่วไป เช่นเดียวกับชาวฮินดู

ข้อ เสนอแนะ

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาค้นคว้าแนวความคิดของพระกุเวรในวรรณคดีสันสกฤต ที่มีวิวัฒนาการตั้งแต่สมัยพระเวท สมัยภากพย และปุราณะ เท่านั้น จึงน่าจะได้มีการวิจัย ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของพระกุเวรในวรรณคดีบาลีและวรรณคดีอื่น ๆ ต่อไปอีก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย